

مدیریت انتظامی پیشگیرانه از جرم

مؤلفان:

دکتر محمد پوراسدی

محمد صادق صادقی

دانشگاه علوم انتظامی امین

۱۳۹۵

دانشگاه علوم انتظامی امین

مدیریت انتظامی پیشگیری از جرم

مؤلفان: محمد پوراسدی، محمد صادق صادقی

ناشر: دانشگاه علوم انتظامی امین

آماده سازی کتاب: فرهنگ شناسی

چاپ اول: ۱۳۹۵

شمارگان: نسبی

قیمت: ۱۷۰۰ ریال

شابک: ۹۶۴-۰۰۰-۳۶۳-۱۱۹-۹

لیتوگرافی، چاپ: م. صاف، چاپ کهن

نشانی دانشگاه: تهران - خیابان شهید جدی اردبیلی - دانشگاه علوم انتظامی امین -
معاونت تربیت و آموزش

سرشناسه	: پوراسدی، محمد، ۱۳۳۸
عنوان و نام پدیدآور	: مدیریت انتظامی پیشگیری از جرم / رلفان محمد پوراسدی، محمدصادق صادقی.
مشخصات نشر	: تهران: دانشگاه علوم انتظامی امین، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۲۵۵ ص.: مصور(بخشی رنگی)، جدول، بخشی رنگی، نمودار.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۳۶۳-۱۱۹-۹
وضعیت فهرست نویسی: فیا	: یادداشت: ک. م. ص. ۲۳۷-۲۵۵.
موضوع	: جرم و جنایت -- ایران -- پیشگیری
موضوع	: Crime prevention -- Iran
موضوع	: پلیس و اجتماع -- ایران
موضوع	: Community policing -- Iran
شناسه افزوده	: صادقی خلیلاتی، محمدصادق، ۱۳۴۸ -
شناسه افزوده	: دانشگاه علوم انتظامی امین
رده بندی کنگره	: HV ۹۹۶۰ ۱۳۹۵ ۱۸۵ الف / رده بندی دیویی: ۴۰۹۵۵/۳۶۴
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۴۳۸۹۸۴

پیش‌گفتار معاونت تربیت و آموزش دانشگاه

سرعت شتابان علم و فن آوری همراه با گسترش روز افزون آن به خصوص علوم و فنون مرتبط با دانش پلیسی و به تبع آن واگذاری مأموریت‌ها و وظایف جدید به افسران پلیس، ما را بر آن می‌دارد برای همراهی با کاروان رشد و توسعه با نگاه نوین و عالمانه به این مقوله نگریم و در این رهگذر از اندوخته‌های علمی اندیشمندان و صاحب نظران بهره‌مند شویم.

در قرن حاضر که علم، فناوری و اصالت دانش می‌باشد، حوزه علوم تخصصی پلیس توانسته است به تناسب نیازها، فراوان بشری و ارتقای توقعات و انتظارات انسانی، گام‌های اساسی برداشته و به پیشرفت، ای زیادی نائل آید. دانشگاه علوم انتظامی امین به عنوان تنها مؤسسه آموزش عالی تربیت افسران پلیس در نظام مقدس جمهوری اسلامی و همچنین مرکز ثقل دانش، بینش و مهارت در علوم پلیسی با دارا بودن دانشکده‌های تخصصی مربوط، وظیفه آموزش و تربیت افسران متخصص را بر عهده دارد.

این دانشگاه علاوه بر بهره‌گیری از دانش موجود در دنیا، به تناسب و اقتضای بومی، با استفاده از نظرات حوزه‌های تخصصی پلیس، دست به تولید دانش زده و با تدوین و تألیف منابع آموزشی مورد نیاز، خلأهای علمی خود را پوشش می‌دهد.

دانشگاه علوم انتظامی امین با تقویت ادبیات و دانش انتظامی رمنده‌های رشد و توسعه آموزش دانشجویان رشته‌های تخصصی را فراهم نموده است تا با پاسخ‌گویی نیازها و انتظارات روز افزون جامعه در حوزه علوم پلیسی باشد. کتابی که پیش از این شما خواننده گرامی قرار دارد، حاصل همین ایده بوده و به دانشجویان عزیز دانشگاه علوم انتظامی امین، همکاران، اندیشمندان و علاقه‌مندان به حوزه علوم پلیسی تقدیم می‌شود و انتظار می‌رود که با ارائه نظرات اصلاحی خود معاونت آموزش دانشگاه را در راستای ارتقاء و بهبود کیفی کتاب یاری کنند.

سرهنگ ستاد دکتر حسین وفادار

فهرست مطالب

<u>صفحه</u>	<u>عنوان</u>
۱۹	مقدمه
۲۳	فصل اول: کلیات
۲۴	مفهوم جرم
۲۸	پیشگیری از وقوع جرم
۳۰	پیشگیری از جرم در تابع
۳۱	۱. پیشگیری از جرم در قانون اساسی
۳۱	۲. پیشگیری از وقوع جرم در قوانین عادی
۳۱	الف) قانون تأسیس وزارت اطلاعات مصوب ۱۳۶۲/۵/۲۷
۳۱	ب) قانون تعیین وظایف و تدابیر وزارت امنیت کشور، مصوب ۱۳۶۲/۶/۸
۳۲	ج) قانون نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، مصوب ۱۳۶۹/۴/۲۷
۳۲	۳. پیشگیری از جرم در نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران
۳۳	وظایف پیشگیرانه پلیس
۳۴	۱. وظایف پیشگیرانه انتظامی
۳۵	۲. وظایف پیشگیرانه قضایی
۳۶	۳. وظایف اداری و خدماتی
۳۶	مأموریت کلی کلاتری ها و پاسگاه های انتظامی (کوپ)
۳۶	وظایف و مأموریت های به منظور پیشگیری از جرایم کوپ
۳۷	سؤالات پایان فصل اول

فصل دوم: پیشگیری از وقوع جرم و انواع آن.....	۳۹
واژه‌شناسی.....	۴۰
تعریف اصطلاحی پیشگیری.....	۴۰
انواع پیشگیری از جرم.....	۴۱
۱. پیشگیری براساس سطح مداخله.....	۴۱
الف) پیشگیری اولیه.....	۴۲
ب) پیشگیری ثانویه.....	۴۲
ج) پیشگیری ثالثه.....	۴۳
۲. پیشگیری براساس زمان اجرا.....	۴۳
الف) پیشگیری کوتاه‌مدت.....	۴۳
ب) پیشگیری بلندمدت.....	۴۴
۳. پیشگیری براساس عامل ارتکاب.....	۴۵
الف) پیشگیری انفعالی.....	۴۵
ب) پیشگیری فعال.....	۴۵
۴. پیشگیری براساس قلمرو مداخله.....	۴۶
الف) پیشگیری عمومی (با تمرکز بر عوامل اجتماعی جرم).....	۴۶
ب) پیشگیری اختصاصی (با تمرکز بر علل اختصاصی جرم).....	۴۶
۵. پیشگیری براساس سازمان مداخله‌کننده.....	۴۶
الف) پیشگیری اجتماعی (نهادهای دولتی و غیردولتی فعال در مسائل اجتماعی).....	۴۶
ب) پیشگیری انتظامی (نهادهای پلیس).....	۴۶
ج) پیشگیری قضایی.....	۴۷
۶. پیشگیری براساس نوع رویکرد.....	۴۷
الف) پیشگیری کیفری (از طریق سازوکارهای نظام عدالت کیفری).....	۴۸
الف-۱) پیشگیری عام کیفری.....	۴۸
الف-۲) پیشگیری خاص کیفری.....	۴۸
ب) پیشگیری غیر کیفری (از طریق سازوکارهای خارج از نظام عدالت کیفری).....	۴۹
۷. پیشگیری براساس تقدم و تأخر ظهور تدابیر پیشگیرانه.....	۴۹
الف) پیشگیری سنتی (متداول).....	۴۹
ب) پیشگیری‌های جدید.....	۴۹
ب-۱) پیشگیری اجتماعی.....	۴۹

۵۲	ب-۲) پیشگیری وضعی .....
۵۸	ب-۳) پیشگیری دفاعی .....
۵۸	ب-۴) پیشگیری رهایی بخش .....
۵۸	۸. پیشگیری براساس ماهیت اقدامات پیشگیرانه .....
۵۸	الف) پیشگیری تنبیهی .....
۵۸	ب) پیشگیری اصلاحی .....
۵۸	ج) پیشگیری مکانیکی .....
۵۹	د) پیشگیری علی .....
۵۹	هـ) پیشگیری براساس زمان مداخله .....
۵۹	سؤالات پایان فصل دوم .....
۶۱	فصل سوم: پیشگیری در آموزه‌های دین اسلام .....
۶۲	پیشگیری در آموزه اسلامی .....
۶۲	مهم‌ترین اصول پیشگیری از جرم در اسلام .....
۶۲	۱. تأثیر اعتقاد به خدا در پیشگیری از جرم .....
۶۲	۲. یادآوری قیامت و پیشگیری از جرم .....
۶۳	۳. نقش امر به معروف و نهی از منکر در پیشگیری از جرم .....
۶۳	۴. نقش رعایت تقوا در پیشگیری از جرم .....
۶۳	۵. اتفاق مال به محرومان و پیشگیری از جرم .....
۶۴	سیاست جنایی اسلام پس از وقوع جرم .....
۶۴	تلاش برای کیفرزدایی .....
۶۶	ترجیح خطا پوشی .....
۶۹	مبانی نظری پیشگیری از جرم در قرآن .....
۷۰	نقش صفات قرآن در پیشگیری .....
۷۱	اثر وعظ .....
۷۲	کارکرد پیشگیرانه اصول دین .....
۷۳	خدا باوری و تأثیر آن بر عملکرد انسان .....
۷۳	نقش پیشگیرانه توحید .....
۷۶	۶. نقش نجات الهی در پیشگیری از جرم .....
۷۸	۷. معاد و پیشگیری از جرم .....

۷۹	معاد و محاسبه اعمال
۸۱	نقش معاد در سالم سازی اقتصاد
۸۲	۸ کارکرد فروع دین، اعمال و مناسک دینی در پیشگیری
۸۳	۹. نقش نماز در پیشگیری از جرم
۸۷	۱۰. نقش روزه در پیشگیری از جرم
۸۹	۱۱. نقش حج در پیشگیری از وقوع جرم
۹۳	۱۲. تأثیر و نقش پرداخت خمس در پیشگیری از وقوع جرم
۹۵	۱۳. تأثیر و نقش پرداخت زکات در پیشگیری از وقوع جرم
۹۸	سؤالات پایان فصل سوم
۹۹	فصل چهارم: مفهوم مدیریت، مدیریت
۱۰۰	اندیشه های نخستین
۱۰۰	مدیریتی
۱۰۰	مکتب کلاسیک
۱۰۰	مکتب نئوکلاسیک (روابط انسانی)
۱۰۱	مکتب سیستم های اجتماعی (نظام های اجتماعی)
۱۰۱	مکتب اقتضایی
۱۰۱	مکتب نوگرایی
۱۰۲	تعاریفی از مدیریت
۱۰۳	فرایند مدیریت
۱۰۳	وظیفه اول: برنامه ریزی
۱۰۴	تعریف برنامه
۱۰۴	مراحل برنامه ریزی
۱۰۴	الف) تعیین اهداف و اولویت آنها (هدف گذاری)
۱۰۵	ب) بررسی و پیش بینی منابع و امکاناتی که به تحقق هدف ها کمک می کند (پیش نگری)
۱۰۶	ج) تشخیص فعالیت ها و اقداماتی که برای تحقق هدف ها ضرورت دارند
۱۰۶	د) تعیین خط مشی ها، روش ها و ملاک های عملیاتی
۱۰۶	وجوه افتراق برنامه ریزی جامع و برنامه ریزی عملیاتی
۱۰۷	وظیفه دوم: سازمان دهی

۱۰۸.....	تعریف سازمان.....
۱۰۸.....	تقسیم کار.....
۱۰۹.....	طبقه‌بندی وظایف.....
۱۰۹.....	مبانی طبقه‌بندی وظایف از دیدگاه کلاسیک.....
۱۰۹.....	اختیار و مسئولیت.....
۱۱۰.....	وظیفه سوم: بسیج منابع.....
۱۱۰.....	تأمین منابع مدیریت.....
۱۱۱.....	تأمین الزامات و تجهیزات (لجستیک).....
۱۱۲.....	تأمین و استفاده از منافع حقوقی و مقرراتی.....
۱۱۳.....	واحد چهارم: رهبری.....
۱۱۳.....	ساخت و تعریف رهبری.....
۱۱۵.....	رهبری: یعنی در قالب رهبری.....
۱۱۷.....	وظیفه پنجم: کنترل و نظارت.....
۱۱۸.....	سؤالات پایان فصل چهارم.....
۱۱۹.....	فصل پنجم: مدیریت پیشگیری از جرم .....
۱۲۰.....	مدیریت پیشگیری از جرم.....
۱۲۰.....	مفهوم مدیریت پیشگیری از جرم.....
۱۲۱.....	بین‌المللی شدن سیاست پیشگیری از بزه‌کاری.....
۱۲۲.....	حرکت به سوی مدیریت پیشگیری از جرم.....
۱۲۳.....	مدیریت پیشگیری از جرم در ایران.....
۱۲۴.....	وضعیت کنونی پیشگیری از جرم در ایران.....
۱۲۶.....	رویکرد.....
۱۲۶.....	الف) نیروی انتظامی و پیشگیری از جرم.....
۱۲۶.....	ب) سازمان بهزیستی و پیشگیری از انحرافات اجتماعی.....
۱۲۷.....	ج) وزارت اطلاعات و پیشگیری از جرایم علیه امنیت.....
۱۲۷.....	د) ستاد مبارزه با مواد مخدر و پیشگیری از اعتیاد.....
۱۲۷.....	ه) سازمان زندان‌ها و پیشگیری از تکرار جرم.....
۱۲۸.....	و) دادگاه ویژه روحانیت و پیشگیری از وقوع تخلفات.....
۱۲۸.....	ز) سازمان قضایی نیروهای مسلح و پیشگیری از جرایم خاص نظامی.....

۱۲۹.....	رویکرد قضایی.....
۱۲۹.....	الف) تأسیس مرکز مطالعات حقوقی و قضایی دادگستری.....
۱۲۹.....	ب) تأسیس دفتر مطالعات و پیشگیری از وقوع جرم.....
۱۲۹.....	ج) تأسیس مرکز تحقیقات و پژوهش‌های قوه قضاییه.....
۱۳۰.....	د) معاونت اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم قوه قضاییه.....
۱۳۰.....	ه) اساسنامه شورای عالی توسعه قضایی.....
۱۳۰.....	و) دفتر حمایت از سرمایه‌گذاری و پیشگیری از مفاسد اقتصادی.....
۱۳۲.....	مشارکت مردمی.....
۱۳۴.....	آینده مدیریت پیشگیری از جرم در ایران.....
۱۳۴.....	دیدگاه خدایگان قانون اساسی.....
۱۳۶.....	دیدگاه حقوقی.....
۱۳۷.....	نظارت «کنترل».....
۱۳۷.....	مدیر پلیس جایگاه ناظر بر کارکنان.....
۱۳۸.....	مدیر پلیس به عنوان «رول کنترل» کارکنان.....
۱۳۹.....	سوالات پایان فصل پنجم.....
۱۴۱.....	فصل ششم: شاخص‌های مدیریت پیشگیری از جرم.....
۱۴۲.....	شاخص‌های مدیریت پیشگیری.....
۱۴۲.....	برنامه‌ریزی.....
۱۴۳.....	سازماندهی.....
۱۴۳.....	هماهنگی.....
۱۴۴.....	کنترل.....
۱۴۴.....	وضعیت آینده مدیریت پیشگیری.....
۱۴۵.....	تمرکز دادن به مدیریت پیشگیری از جرم.....
۱۴۵.....	مشارکتی کردن پیشگیری از جرم.....
۱۴۶.....	توجه به سیاست‌های خرد در زمینه پیشگیری از جرم.....
۱۴۷.....	هماهنگی ساختاری پیشگیری از جرم.....
۱۴۷.....	پاسخگویی مسئولان پیشگیری از جرم.....
۱۴۷.....	مشارکت‌های پیشگیری از جرم.....

- عوامل مؤثر بر میزان مشارکت افراد ۱۴۸
- عوامل مؤثر در مشارکت ۱۴۹
- برانگیختن وجدان اخلاقی و اجتماعی ۱۵۰
- فناوری نوین در پیشگیری از جرم ۱۵۰
- تجهیزات سخت افزاری و پیشگیری از جرم ۱۵۲
- استفاده از سامانه‌های پردازش تصویر و صوت ۱۵۳
- کنترل زنده یا برخط، که به نظارت معروف است ۱۵۳
- فناوری تشخیص فرکانس رادیویی و کاربرد آن در پیشگیری از جرم ۱۵۵
- مأموریت کلی کلاتری‌ها و پاسگاه‌های انتظامی ۱۵۵
- وظایف و مأموریت‌های پیشگیری از جرایم کوپ ۱۵۵
- ضرریت سامانه رخدادهای انتظامی در پیشگیری از جرم ۱۵۶
- شماره تدوین ۱۱۰ یکی از راه‌های اصلی ورود اخبار به سامانه است ۱۵۸
- آشنایی با تشکیلات هریدهای پلیسی ۱۱۰ ..... ۱۵۸
۱. مراکز ۱۱۰ و رخدادهای عملیاتی ۱۵۸
- ۱-الف) کاربران (اپراتورها) ۱۵۸
- ۱-ب) افسران ارجاع ۱۵۸
- ۱-ج) کاربران ابلاغ ۱۵۹
۲. واحدهای اجرایی ۱۵۹
- دستاوردهای سیستم فوریت‌های پلیسی ۱۱۰ ..... ۱۵۹
- الف) ترویج عدالت اجتماعی و تساوی حقوق ۱۵۹
- ب) خدمات‌رسانی عمومی با تأکید بر سرعت، احترام و قابلیت دسترسی ۱۶۰
- ج) شفافیت امور از بعد اعمال فرماندهی ۱۶۰
- د) شفافیت امور از بعد آماری ۱۶۰
- ه) تحقق شعار پلیس پاسخگو ۱۶۱
- و) عملکرد حرفه‌ای ۱۶۱
- فرایند اجرای مأموریت‌های پلیسی ۱۱۰ ..... ۱۶۲
- لزوم تشکیل پرونده الکترونیکی ۱۶۲
- چرخه فوریت‌های پلیسی در یگان‌های اجرایی ۱۶۳
- معرفی و تشریح سامانه جامع رخدادهای انتظامی پلیس پیشگیری ۱۶۴
- بخش اول: ورودی‌ها ۱۶۵

اطلاعات پایه عمومی، تقسیمات جغرافیایی	۱۶۵
اطلاعات تخصصی، بلوک بندی، اقلام و تجهیزات، تحت نظر گاه	۱۶۶
اطلاعات مراجعه کنندگان	۱۶۷
اطلاعات پایه پرونده الکترونیکی: اطلاعات ثبت اخبار	۱۶۷
اطلاعات احکام و دستورات قضایی صادره	۱۶۹
احکام قضایی، خدمات قضایی	۱۶۹
اطلاعات گشت های خودرویی، موتور و پیاده	۱۷۰
اطلاعات ورود و خروج تحت نظر گاه	۱۷۳
بخش دوم: خروجی ها	۱۷۴
فرم شماره ۲، نوع سرقت	۱۷۵
فرم شماره ۳، قتل و شراکت	۱۷۶
فرم شماره ۴، اجتنی راجعی	۱۷۷
فرم شماره ۵، حالات جرایم و تصادفات	۱۷۸
فرم شماره ۶، کشفیات	۱۷۹
فرم شماره ۷، دستگیر شدگان	۱۸۰
فرم شماره ۸، سایر موارد	۱۸۱
سؤالات پایان فصل ششم	۱۸۲
فصل هفتم: کارکردهای مدیریتی پیشگیری از جرم	۱۸۳
مشارکت و بسیج عمومی	۱۸۴
مشارکت	۱۸۵
گونه های مشارکت	۱۸۵
انواع رسانه های گروهی و ارتباطات اجتماعی	۱۸۶
رادیو	۱۸۷
سینما و تلویزیون	۱۸۸
مطبوعات	۱۸۸
ماهواره	۱۸۹
اینترنت	۱۹۰
کارکردهای مثبت و منفی رسانه های گروهی و نقش آنها در پیشگیری از جرم	۱۹۱
۱. ارائه الگوهای غلط و شیوه های ارتکاب جرم به افراد مستعد جامعه	۱۹۱

- ۱۹۲..... ۲. آگاهی بخشی و آموزش رسانه‌ها
- ۱۹۴..... ۳. روشنگری و حساسیت آفرینی رسانه‌ها
- ۱۹۵..... ۴. پیشگیری از بزه کاری با انعکاس صحیح اخبار جرایم
- ۲۰۰..... ناکارآمدی بسیاری از روش‌های سنتی پیشگیری کیفری و وضعی در کاهش جرایم
- ۲۰۳..... حق آموزش و پرورش
- ۲۰۳..... حق آموزش و پرورش از جنبه شکلی
- ۲۰۴..... حق آموزش و پرورش از نظر ماهوی
- ۲۰۷..... بزه دیدگی
- ۲۱۰..... کارکردهای اساسی مدرسه
- ۲۱۱..... کارکرد رشدی
- ۲۱۱..... دست‌های «خدمات تحصیلی»
- ۲۱۳..... انگیزش آموختاراد تحصیلی
- ۲۱۴..... محیط روانی آموختاراد تحصیلی
- ۲۱۴..... اهمیت و کارکردهای رسانه
- ۲۱۴..... اهمیت رسانه
- ۲۱۶..... کارکردهای رسانه
- ۲۱۹..... اختلال در کارکردهای رسانه
- ۲۲۳..... حمایت روان‌شناختی
- ۲۲۴..... برنامه مدیریت خشم و کسب مهارت‌های سازگاری
- ۲۲۴..... برنامه ایجاد امید، خوش بینی و مقابله با افسردگی
- ۲۲۵..... تقویت مهارت‌های ارتباطی
- ۲۲۵..... برنامه کاهش اضطراب
- ۲۲۶..... شناسایی دانش‌آموزان در معرض خطر
- ۲۲۷..... برنامه‌های حمایتی
- ۲۲۷..... برنامه‌های حمایتی «جامعه در مدرسه»
- ۲۲۹..... اهمیت نقش حمایتی رسانه‌ها
- ۲۳۱..... استفاده از کارکردهای مثبت رسانه
- ۲۳۱..... نقش حمایتی رسانه از بُعد رشدی
- ۲۳۲..... نقش حمایتی رسانه از بُعد جامعه‌پذیری

۲۳۴.....	نقش حمایتی رسانه در بُعد کنترلی.....
۲۳۵.....	سؤالات پایان فصل هفتم.....
۲۳۷.....	کتاب نامه.....
۲۳۷.....	کتاب.....
۲۴۸.....	مقاله.....
۲۵۲.....	پایان نامه.....
۲۵۳.....	تقریرات.....
۲۵۳.....	جزوه و گزارش.....
۲۵۳.....	منابع لاتین.....

مقدمه

پیشگیری از جرم موضوعی ژرف و گسترده است و برای پرداختن به آن باید نخست نموداری دقیق از اشکال مختلف جرم ترسیم کرد. آنان که به کشف جرم افتخار می‌کنند، باید بدانند کشف جرم، موجب افتخار نیست؛ افتخار آن است که از وقوع جرم پیشگیری شود.

یکی از خبرگان انتظامی، بیان باور است که مفهوم واژه‌ی "جرایم" آنقدر گسترده است که اگر بخواهیم کنی گوی کنی، به نتیجه‌ای مطلوب نخواهیم رسید. مانند عبارت «راه‌های پیشگیری از بیماری‌ها»، این عبارت صحیح نیست زیرا هر بیماری یک یا چند علت و راه‌حلی مختص به خود دارد و نمی‌توان رای آن یک راه‌حل کلی مطرح کرد. برای مثال جرم سرقت خودرو، در شرایط مختلف زمانی و مکانی می‌تواند علل متفاوتی داشته باشد، در نتیجه راه‌های پیشگیری از آن هم بسیار گوناگون هستند. با ذکر مثال، این مطلب توضیح داده می‌شود.

اصطلاح "دل درد" شاید فقط یک نام باشد؛ اما انواع گوناگون آن، هر کدام دلیلی جداگانه دارند، در نتیجه راه‌های درمان آن‌ها متفاوت است و نمی‌توان آن‌ها را با یک روش یا دارو درمان کرد.

برای آگاهی از راه‌های پیشگیری از وقوع جرایم باید ابتدا جرایم مهم را تجزیه و تحلیل و پس از شناسایی علت هر جرم، راه‌حل درست و منطقی برای آن انتخاب کرد. همان‌گونه که هر پزشکی در زمینه‌ای تخصص دارد، درباره هر جرم نیز باید از دیدگاه کارشناس متخصص به آن رشته بهره‌مند شد تا بتوان به نتیجه دلخواه رسید.

در کلامی دیگر می‌توان چنین گفت، سرقت به تنهایی، فقط یک عنوان جرم است اما مورد سرقت می‌تواند خودرو، لوازم منزل، وسایل درون خودرو، اجناس مغازه و مواردی دیگر

باشد. انگیزه سرقت نیز گوناگون است؛ برای مثال شخصی خودرویی را می‌دزدد تا کالای قاچاق حمل کند، اما شخصی دیگر وسایل درون خودرو را سرقت می‌کند تا پول خرید مواد مخدرش را تأمین کند. حتی انگیزه‌های سارقان خودرو نیز متفاوت است:

۱. حمل کالای قاچاق؛
۲. فروش و یا انتقال مواد مخدر؛
۳. آدم‌ربایی؛
۴. فروش خودرو یا جعل اسناد؛
۵. اوراد کردن و فروش قطعات خودرو؛
۶. سرقت از منازل؛
۷. ایجاد مزاحمت در مسائل غیر اخلاقی؛
۸. مسافرکش و امر موقت معاش؛
۹. مسافرت در ایام روزنه یا تابستان؛
۱۰. سرقت از بانک، بانک قرض و مکان‌هایی مشابه؛
۱۱. قتل؛
۱۲. انتقام‌جویی؛
۱۳. انفجار و اقدامات ضد امنیتی؛
۱۴. دیگر علل.

با توجه به گوناگونی انگیزه سارقان خودرو، می‌توان به بی‌پیشگیری از سرقت خودرو به‌طور کلی به راه‌های مشترک و کلی مانند پارک خودرو در پارکینگ، استفاده از وسایل کنترلی و ضد سرقت، دوربین‌ها، نگهبان محله و نظایر آنها اشاره کرد؛ اما برای به کارگیری راه‌های منطقی و بنیادی باید شیوه‌ای متناسب با انگیزه انتخاب کرد.

برخلاف تصور عموم مردم، مسئولیت حاکمیتی پیشگیری از سرقت خودرو، تنها به عهده پلیس نیست بلکه به غیر از پلیس ده‌ها سازمان دیگر از جمله شهرداری اتحادیه اصناف، شوراهای سازمان تبلیغات، بیمه و نظایر اینها نقشی اصلی و اساسی در پیشگیری دارند که اغلب همه آنها به فراموشی سپرده شده و نوک پیکان فقط به سوی پلیس نشانه رفته است.

هنگام تولید یک فیلم سینمایی، باید کارشناس انتظامی نیز درباره موضوعات مرتبط اظهار نظر نماید، اما در ساخت یک شهر کسی از پلیس نظر تخصصی امنیتی نمی‌خواهد اما بعد از وقوع جرم همه مسئولیت‌ها متوجه آن نهاد خواهد شد. اهمیت ساخت یک شهر، صدها برابر بیشتر از ساخت یک فیلم است، اما در هنگام ساخت شهر تا چه حد دیدگاه امنیتی در نظر گرفته می‌شود؟ چقدر نکات امنیتی رعایت می‌شود؟ و اگر روزی با اصلاح قانون، قرار بر این شد که پلیس هم در ساخت و سازها نظر امنیتی خود را مطرح کند، آیا این موضوع به طور تخصصی در سرفصل‌های درسی افسران پلیس گنجانده شده است؟ با کمی تعمق واقع‌بینانه، ضرورت پیش‌بینی واحدهای درسی مناسب در این زمینه، روشن خواهد شد.

با توجه به سرفصل‌های مبصر و ابلاغی معاونت تربیت و آموزش دانشگاه؛ این کتاب برای مقطع کارشناسی ارشد تهیه شده به پیشگیری از جرم و رشته‌های متناظر تدوین شده است. در این کتاب بیشتر بر مباحث نظری پیشگیری، از جرم تأکید شده است. فصل اول به کلیات، فصل دوم به پیشگیری از وقوع جرم و انواع آن، فصل سوم به پیشگیری در آموزه‌های اسلامی، فصل چهارم به مفهوم‌شناسی مدیریت، فصل پنجم به مدیریت پیشگیری از جرم و فصل ششم به شاخص‌های مدیریت پیشگیری از جرم اختصاص یافته است. در بخشی از این فصل مؤلفان گریزی به فناوری‌های سازمانی مرتبط با پیشگیری و معرفی و تشریح سامانه رخدادهای انتظامی زده‌اند که می‌تواند موضوع عملی در این قرار گیرد. فصل هفتم به کارکردهای مدیریتی پیشگیری از جرم اختصاص دارد. به توجه به تجربه و سابقه تدریس مؤلفان در مقاطع کارشناسی و کارشناسی ارشد در حوزه‌های امنیتی و انتظامی و پیشگیری از جرم، در این کتاب کمتر به مقوله عملی و آمار جرایم پرداخته شده است. الزام کار عملی و اجرایی به لحاظ طبقه‌بندی در کلاس درس با راهنمای استاد انجام خواهد شد؛ زیرا علاوه بر تغییرات آماری جرایم به دلایل متعدد محیطی و همچنین تنوع جرایم، این مبحث قابل طرح برای موقعیت‌های دائمی نیست؛ مبانی نظری، نقشه‌ی راه دانشجویان کارشناسی ارشد برای ارائه تحقیق خواهد بود.

از آنجا که هیچ اثری بدون ایراد نیست از استادان، صاحب‌نظران و دانشجویان عزیز که همواره مشوق مؤلفان بوده‌اند، تقاضا می‌شود، نظرات خود را بیان کنند تا در ویراست‌های بعدی آن نظرات اعمال گردد. از همه‌ی کسانی که با دلسوزی مؤلفان را یاری نمودند

(دانشگاه علوم انتظامی امین، پلیس پیشگیری ناجا، دانشگاه علامه طباطبائی و بزرگوارانی مانند سرهنگ مهندس سالاری‌نیا و جناب سرگرد تقی‌زاده که بخش عمده‌ای از تشریح رخدادهای انتظامی مرهون زحمات و همکاری این عزیزان است) تقدیر و تشکر می‌کنیم و از اینکه امکان ذکر اسامی همه عزیزان مقدور نیست، پوزش می‌طلبیم. سال‌ها تدریس در دانشگاه علوم انتظامی امین، افتخاری بی‌وصف برای مؤلفان است.

خدایا چنان کن سرانجام کار   که تو خوشنود باشی و ما رستگار

محمد پوراسدی - محمدصادقی

www.ketab.ir